

Norges Sjakkforbund
Frenningsvei 3
0588 Oslo

199/2003/216 HI/BP

22. januar 2004

GRATIS MEDLEMSKAP FOR KVINNER

Likestillingsombudet viser til tidligere korrespondanse i saken.

Saken

Likestillingsombudet har til sammen mottatt tre klager i saken, første gang 12. juni 2003. Bakgrunnen for klagene var Norges Sjakkforbunds innstilling til kongressvedtak om å innføre gratis medlemskap for kvinner for året 2004. Innstillingen ble vedtatt 6. juli 2003.

Loven

Likestillingsloven § 3 fastslår at forskjellsbehandling av kvinner og menn ikke er tillatt. Med forskjellsbehandling menes handlinger som stiller kvinner og menn ulikt fordi de er av forskjellig kjønn. Ulik behandling som fremmer likestilling mellom kjønnene, er likevel tillatt, jf. lovens § 3a. Ulik behandling som fremmer likestilling må i tillegg skje i samsvar med lovens formål, som særlig er å fremme kvinners stilling.

Ombudets vurdering

Det er på det rene at kvinner, i motsetning til menn, har fått et tilbud om gratis medlemskap i Norges Sjakkforbund (NSF). Dette innebærer en forskjellsbehandling på grunn av kjønn.

Spørsmålet for Ombudet blir om gratis medlemskap for kvinner er et tiltak som fremmer likestilling, slik at lovens unntaksbestemmelse i § 3a kommer til anvendelse.

For at særbehandlingen skal være lovlig, må det for det første eksistere en ubalanse mellom kvinner og menn på det aktuelle samfunnsområdet. Dernest må det være et likestillingsmessig behov for å rette opp denne ubalansen. Hvis begge disse kriteriene er oppfylt, må man i tillegg vurdere om tiltaket er egnet til å oppnå formålet.

Ombudet har fått opplyst at pr. dags dato har NSF 2337 mannlige medlemmer og 88 kvinnelige medlemmer. Det er således ingen tvil om at det eksisterer en ubalanse mellom kjønnene.

Spørsmålet blir om det er et likestillingsmessig behov for å rette opp denne ubalansen. NSF argumenterer bl.a. med at man ønsker å stimulere sjakkinteressen blant kvinner, og at man ønsker å bedre kvinnes stilling i miljøet.

Etter å ha lest dokumentene i saken har jeg stor forståelse for dette ønsket, og jeg har i tillegg stor forståelse for at de få kvinnene som allerede er i sjakkmiljøet ønsker flere kvinnelige medlemmer. På den annen side innebærer et krav om at det må foreligge et likestillingsmessig behov for å rette opp kjønnsbalansen at det må være av stor samfunnsmessig betydning å rekruttere flere kvinnelige sjakkspillere.

Det er i denne sammenheng ikke godt nok at sjakk er av stor betydning for enkeltpersoner eller for et miljø. Det avgjørende blir om sjakk, herunder medlemskap i NSF, er for så stor samfunnsmessig betydning at manglende kvinnerepresentasjon innen sjakk blir et samfunnsmessig problem som det igjen er ønskelig å gjøre noe med.

Dette finner jeg svært vanskelig å hevde. Jeg kan ikke se at sjakk har så stor innflytelse på det enkelte menneskes liv eller på samfunnet som sådan at en manglende kvinnerepresentasjon innebærer et samfunnsmessig problem. Etter mitt syn er det dermed ikke et likestillingsmessig behov for å rette opp kjønnsbalansen i dette tilfellet. Med andre ord fremmer det ikke likestilling å innføre gratis medlemskap for kvinner i NSF, selv om et slikt ønske som sagt kan ha gode og forståelige beveggrunner.

Etter min oppfatning er det for øvrig meget positivt at organisasjoner, uansett formål, ønsker å rette opp eventuelle kjønnskjevheter. I dette tilfellet er imidlertid ikke virkemiddelet lovlig, og jeg oppfordrer derfor NSF til å finne andre og lovlige virkemidler for å rette opp den eksisterende ubalansen.

Konklusjon

Gratis medlemskap i Norges Sjakkforbund for kvinner fremmer ikke likestilling. Tiltaket er derfor i strid med likestillingsloven §§ 3 og 3a.

Ombudet anmoder NSF om å endre vedtektene slik at kvinner og menn betaler samme pris for medlemskap. Jeg ber om at NSF gir en tilbakemelding på denne anmodningen i løpet av to uker.

Likestillingsombudets avgjørelse kan påklages til Klagenemnda for likestilling. Klagefristen er tre uker, se vedlagte orientering.

Med vennlig hilsen

Kristin Mile
likestillingsombud

Vedlegg: Orientering om klageadgangen

Kopi: Helge A. Nordahl s941323@stud.nhh.no
Rolf Eknes rolf.eknes@broadpark.no
Tore Narvøy tore.narvoy@tiscali.no

Saksbehandler: Heidi Iversen